

PM

Till: Göteborgs Spårvägar Aktiebolag, att: Robert Karlsson
Från: Advokatfirman Lindahl KB, advokat Emanuel Wallin
Datum: 17 februari 2026
Ang: Donation av spårvagnar till Ukraina

1 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATS

Enligt vår bedömning finns det inte några aktiebolagsrättsliga hinder mot att genomföra donationen.

Mot bakgrund av den information vi har tagit del av är vår bedömning att donationen utgör en affärshändelse som har affärsmässig karaktär för bolaget och att den därför inte utgör en värdeöverföring.

Om donationen skulle anses utgöra en värdeöverföring finns det inte några aktiebolagsrättsliga hinder mot att genomföra donationen under förutsättning att GS säkerställer följande finansiella förutsättningar:

- (i) att donationen inte är oskälig med hänsyn till bolagets ekonomiska ställning;
- (ii) att det efter donationen finns full täckning för bolagets bundna egna kapital; och
- (iii) att donationen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på (a) storleken av det egna kapitalet och bolagets konsolideringsbehov, (b) bolagets likviditet och (c) bolagets ställning i övrigt.

Eftersom den ekonomiska kalkylen utvisar att donationen innebär en kostnadsbesparing om 17–35 mnkr jämfört med utranering bör det vara möjligt för GS att inför donationen ta fram ett underlag som utvisar att de finansiella förutsättningarna enligt (i)-(iii) är uppfyllda, för det fall donationen inte skulle anses utgöra en affärshändelse med affärsmässig karaktär för bolaget utan i stället anses utgöra en värdeöverföring, samt tillse att beslutet om donationen fattas av ägarna till GS.

2 BAKGRUND

Göteborgs Spårvägar Aktiebolag ("GS") ska ta fram ett beslutsunderlag till styrelsen inför styrelsens ställningstagande avseende godkännande av en donation av vagnstyp M29 till staden Mykolaiv i Ukraina. Donationen avser upp till 46 vagnar som tas ur trafik under perioden våren/sommaren 2026 till hösten 2027 och inkluderar även reservdelar, transporter, dokumentation och utbildningsinsatser.

Ärendet bedöms vara av principiell beskaffenhet och av större vikt, varför godkännande måste inhämtas från såväl Göteborgs kommunfullmäktige som regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen. Styrelsens beslut förutsätter att Göteborgs kommunfullmäktige och regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen har godkänt donationen.

Den närmare bakgrunden till donationen framgår av beslutsunderlaget med Dnr: 2026-0082.

3 UPPDRAGET

GS har gett Advokatfirman Lindahl i uppdrag att utreda om det – utifrån ett aktiebolagsrättsligt perspektiv – finns några juridiska hinder för donationen. Frågor rörande kommunallagen och statsstödsregelverket behandlas separat och ingår inte i Advokatfirman Lindahls uppdrag.

4 RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER OCH BEDÖMNINGAR

4.1 Ekonomiska förutsättningar

Enligt GS beräkningar skulle en utrangering av vagnarna genom utskrotning innebära en kostnad för GS om cirka 37 mnkr, varvid utskrotningen skulle behöva pågå in i år 2028. Kostnaden för utskrotning består huvudsakligen av kostnader för asbestsanering (25 mnkr), hyra för uppställning (9 mnkr) samt kostnader för demontering (3 mnkr).

Enligt GS beräkningar skulle kostnaden för donationen uppgå till 2-20 mnkr. Att kostnaden har beräknats inom ett spann om 2–20 mnkr beror på att det i nuläget är oklart om transportkostnaden – som uppskattas till 15 mnkr – helt eller delvis kommer att medfinansieras av Myndigheten för civilt försvar.

4.2 Närmare om GS

GS är ett kommunalt bolag som ägs till 85 % av Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB och till 15 % av Västtrafik AB. Enligt GS bolagsordning ska bolagets verksamhet inte ha till syfte att bereda vinst åt aktieägarna utan ändamålet med verksamheten är att bolaget ska tillgodose stadens och Västra Götalandsregionens behov av en effektiv, miljö- och kvalitetsmässig kollektivtrafik inom spårvägstrafiken samt därtill hörande tjänster och produkter inom detta trafikområde. Mot bakgrund av att de aktuella vagnarna, som ett alternativ till donation, ska utrangeras, har vi i denna PM utgått från att vagnarna inte längre kan nyttjas för det föreskrivna verksamhetsändamålet enligt bolagsordningen.

4.3 Värdeöverföring

4.3.1 Affärshändelse av affärsmässig karaktär

Enligt 17 kap. 1 § aktiebolagslagen (2005:551) ("**ABL**") avses med "*värdeöverföring*"; (i) vinstutdelning, (ii) förvärv av egna aktier, (iii) minskning av aktiekapitalet, den bundna överkursfonden eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna, och (iv) någon annan affärshändelse som medför att bolagets förmögenhet minskar och inte har rent affärsmässig karaktär för bolaget.

Vid bedömningen av donationen från GS i förhållande till reglerna om värdeöverföring i ABL är endast punkt (iv) aktuell, dvs. frågan om donationen utgör en affärshändelse som medför att bolagets förmögenhet minskar och som inte har rent affärsmässig karaktär för bolaget.

Om exempelvis reservdelar och högvärdeskomponenter, som per den 31 december 2025 hade ett bokfört värde om 17,7 mnkr, alltså har ett bokfört värde vid tidpunkten för donationen, så innebär det att bolagets förmögenhet minskar genom donationen. Donationen utgör i sådant fall en värdeöverföring, såvida den inte har en rent affärsmässig karaktär för bolaget.

Även om donationen i detta fall delvis sker av sociala skäl så är innebär den även en besparing om 17–35 mnkr för GS jämfört med en utrangering av vagnarna. Under förutsättning att det inte skulle vara möjligt för GS att exempelvis sälja vagnarna eller avhända sig vagnarna utan kostnad eller till en lägre kostnad än vid donationen, är vår bedömning att donationen har en rent affärsmässig karaktär och mot den bakgrunden är det vår bedömning att donationen inte ska anses utgöra en värdeöverföring.

4.3.2 Tillåtna värdeöverföringar

Om donationen skulle anses utgöra en värdeöverföring, ska värdeöverföringen ske i enlighet med bestämmelserna i 17 kap. 2 § ABL. I fråga om den aktuella donationen ska värdeöverföringen, i enlighet med 17 kap. 2 § första stycket 4, ske i enlighet med bestämmelserna om gåva till allmännyttigt ändamål i 17 kap. 5 § ABL.

4.3.3 *Gåva till allmännyttiga ändamål*

Enligt 17 kap. 5 § ABL får bolagsstämman, dvs. ägarna, besluta om gåvor till allmännyttiga ändamål. Styrelsen får också fatta sådana beslut om saken är av ringa betydelse för bolaget. Eftersom GS har bedömt att frågan om donationen är av principiell beskaffenhet och av större vikt bör beslutet om donationen fattas av ägarna till GS.

För att donationen ska vara tillåten ska den vara skälig med hänsyn till ändamålets art, bolagets ekonomiska ställning och övriga omständigheter. Vad gäller ändamålets art kan konstateras att donationen avser att stödja kollektivtrafiken i staden Mykolaiv i Ukraina, en stad som drabbats hårt av kriget och vars infrastruktur är föråldrad och skadad. Det finns därmed enligt vår bedömning goda grunder för att anse att donationen har ett allmännyttigt ändamål.

Skälighetsbedömningen innebär vidare att det måste finnas en viss närhet mellan nyttan och GS, även om det avgörande kriteriet är bolagets ekonomiska ställning.

Utöver de sociala aspekterna av donationen har GS konstaterat att vagnarna är starkt förknippade med bolaget och en symbol för Göteborg. Att donera vagnarna och låta dessa trafikera en annan historisk spårvagnsstad är bland annat positivt för GS varumärke. Mot den bakgrunden är vår bedömning att det finns en närhet mellan nyttan och GS.

Vi har i denna PM utgått från att donationen, som innebär en kostnadsbesparing för GS, inte är oskälig med hänsyn till bolagets ekonomiska ställning.

4.3.4 *Försiktighetsprincipen vid värdeöverföringar*

Slutligen får gåvan inte strida mot 17 kap. 3 § ABL. Detta innebär att donationen inte får ske om det efter donationen inte finns full täckning för bolagets bundna egna kapital. Vi har i denna PM utgått från att det efter donationen finns full täckning för bolagets bundna egna kapital.

Därutöver får en värdeöverföring endast ske om den framstår som försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på (a) storleken av det egna kapitalet och bolagets konsolideringsbehov, (b) likviditet och (c) ställning i övrigt. Vi har i denna PM utgått från att donationen, som innebär en kostnadsbesparing för GS, är att anse som försvarlig med hänsyn till dessa krav.

De ovanstående finansiella förutsättningarna behöver emellertid utredas och säkerställas av GS.

4.4 **Styrelsens förvaltningskyldighet**

Av 8 kap. 4 § ABL följer att styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter, vilket sammanfattningsvis innebär att styrelsen ska förvalta bolagets angelägenheter på ett sätt som främjar bolagets intressen. Eftersom den ekonomiska kalkylen utvisar att donationen innebär en kostnadsbesparing om 17–35 mnkr jämfört med utrangering utgör detta ett affärsmässigt skäl för donationen. Därutöver har GS kunnat identifiera att donationen också innebär varumärkesfördelar, positiva effekter ur miljöhänsyn, erfarenhetsutbyte och ett samhällsansvar, vilket innebär att styrelsen kan motivera att donationen ligger i bolagets intresse. Mot denna bakgrund är vår bedömning att donationen och dess genomförande inte står i strid med styrelsens skyldighet att främja GS bästa.